

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) योग

परीक्षा : डिसेंबर – २०२३

प्रथम वर्ष

सत्र – १

विषय:- योग तत्त्वज्ञान (भाग-१) (YC – 101/ YC-1011)

दिनांक : १८/१२/२०२३

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते. दु. १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
  ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

- प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)
- १) अंतःकरण चतुष्टय सांगून त्याच्या विविध घटकांचे वर्णन करा.
  - २) योगाबद्दल प्रचलित असलेले गैरसमज कोणते याची चर्चा करा.
  - ३) योगाचे विविध प्रकार सांगा.
  - ४) वैदिक साहित्याचे कोणत्या चार भागात विभाजन केले आहे?
  - ५) मानवी शरीरातील षट्चक्रांचे सविस्तर वर्णन करा.
  - ६) पंचप्राण कोणते ते सांगून त्यांचे सविस्तर वर्णन करा.
- प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)
- १) योग परंपरेचे कालखंडानुसार वर्गीकरण करा.
  - २) हठप्रदीपिकेनुसार योगाभ्यासाच्या स्थानाचे वर्णन करा.
  - ३) योगाची ध्येये व उद्दिष्टे यातील फरक स्पष्ट करा.
  - ४) तीन शरीरे कोणती ते सांगून कोणत्याही एका शरीराचे वर्णन करा.
- प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)
- १) नाडी
  - २) षट् विकारभाव
  - ३) पंचकोष
  - ४) त्रिगुण संकल्पना

Translation in English

Sub: Yoga Philosophy (Part-I) (YC-101/YC-1011)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.
  - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
  - 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.
-

Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)

- 1) Describe the various components of the '*Antahkarana chatushtaya*.'
- 2) Discuss the common misconceptions about yoga.
- 3) What are the different types of yoga?
- 4) Explain how Vedic literature is divided into four parts.
- 5) Describe in detail the six chakras in the human body.
- 6) Describe the five pranas in detail.

Q.2. Answer the following questions in short. (Any Two) (10)

- 1) Classify yoga traditions by era.
- 2) Describe the location of yoga practice according to Hathapradipika.
- 3) Explain the difference between goals and objectives of yoga.
- 4) What are the three bodies? Describe any one.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)

- 1) Nadi
  - 2) Shatvikarbhav
  - 3) Panchkosh
  - 4) Trigun
-